

שיחת השבוע

חב"ד
כל הלב לכל אחד

יוצא לאור על-ידי
צעירי אגודת חב"ד – המרכז
עורך: מנחם ברוד
יו"ר: הרב יוסף יצחק אהרונוב

ספרים חדשים

בסוד הפרשה

עורך: הרב חיים הלוי הבר
בהוצאת מכון בסוד התורה

רעיונות קצרים לפרשיות השבוע ולמועדי ישראל, מתורת הרבי מליובאוויטש. קצר וקולע. 274 עמ'. טל' 1700-704120.

זהר הגאולה

ליקוט: הרב חיים ששון
בהוצאת אוצרות הגאולה

ליקוט מקיף של מאמרי הזוהר בענייני הגאולה העתידה, עם פירוש 'מתוק מדבש'. הדברים סודרו לפי נושאים והם מרתקים. 688 עמ'. טל' 1800-350330.

כלי הקודש

מאת הרב אוריאל כהן
בהוצאת מכון כלי הקודש

ספר עזר מעולה ללימוד הפרשיות העוסקות בבניין המשכן. הפרשיות עם ביאור לצד ציורים ותמונות להמחשה. 156 עמ'. טל' 054-8438502.

הכתב והמכתב

מאת עובדיה חן
בהוצאת המחבר

מהדורה חדשה ומורחבת של ספר ההדרכה לעוסקים בכתיבה תורנית. אוסף של מקורות, ציטוטים ודברי מליצה. 444 עמ'. טל' 052-7654216.

זמני השבוע

ירושלים תל-אביב חיפה באר-שבע אילת ניו-יורק

5:11	5:08	5:07	4:54	5:04	4:49
6:11	6:05	6:06	6:03	6:04	6:03

311 בתי-חב"ד לשירותכם
מוקד חב"ד *3770

כתובת המערכת: ת"ד 14 כפר-חב"ד 6084000
טל' 072-2770100 • פקס 03-9606169
www.chabad.org.il • chabad@chabad.org.il
אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ולכשרות

נא לשמור על קדושת הגיליון

הערכה – תנאי לשותפות

כאשר צד אחד מזלזל בתרומתו של הצד השני, הוא דוחק אותו להתבצר בתוך עצמו ולהמעיט מערך תרומתו של הראשון

תלמידי ישיבה ותרומתם לקיומו הרוחני של העם (צילום: יוסי פרסיה)

משפחת ישראל ניטש ויכוח על שוויון בנטל. הבעל סבור שעול הפרני סה נופל בעיקר עליו, והוא מצפה מאשתו לעבוד יותר, כדי להתמודד עם צרכיה הכלכליים של המשי פחה. לעומתו, האישה מרגישה שבעלה אינו מטה שכם במידה הראויה במטלות הבית ובגידול הילדים.

יש שתי דרכים לנהל את הוויכוח הזה. הבעל יכול לחזור מהעבודה נרגז וזועף ולהטיח באשתו: "נמאס

לי. אני עובד כל היום כמו חמור ואת יושבת בבית ולא עושה כלום!". האישה תתפרץ לעברו: "אתה לא מתבייש?! אתה יושב רגל על רגל במשרד, שותה קפה ומפטפט עם החברים שלך, ואני קורעת את עצמי עם כל הניקיונות, הכביסות, הבישולים, הקניות והריצות עם הילדים!"

לי. אני עובד כל היום כמו חמור ואת יושבת בבית ולא עושה כלום!". האישה תתפרץ לעברו: "אתה לא מתבייש?! אתה יושב רגל על רגל במשרד, שותה קפה ומפטפט עם החברים שלך, ואני קורעת את עצמי עם כל הניקיונות, הכביסות, הבישולים, הקניות והריצות עם הילדים!"

הכרה בתרומה

דרך אחרת היא שהבעל יאמר לאשתו: "אני יודע שאת עובדת קשה ונושאת על כתפייך את כל מטלות הבית והילדים. אני מעריך זאת מאוד. אבל אולי תוכלי גם לעזור יותר בתחום הפרנסה?". האישה גם היא תציג את עמדתה בסגנון דומה: "אני יודעת שאתה בעל נהדר ואב מסור, ואתה עושה לילות כימים כדי להביא פרנסה הביתה. אני מבינה שאתה חוזר הביתה מהעבודה מותש. ובכל זאת, אולי תוכל לעזור יותר גם בענייני הבית וגידול הילדים?"

תלמידי ישיבה אינם עושים לביתם. הם לומדים בלי להפיק תועלת חומרית כלשהי. הם מקריבים את השנים היפות ביותר בחייהם בעבור לימוד התורה, מתוך אמונה עמוקה כי התורה מעניקה כוח ועוצמה לעם ישראל. על-פי הכרתם הם תורמים תרומה מכרעת לקיום היהודי.

שותפות במערך הכולל

אין ולא יהיה שוויון במובנו הפשטני. אין שוויון בין חיילים קרביים, שמחרפים בפועל את נפשם, לבין רבבות החיילים שמשרתים בעורף, מקצתם בגליצה"ל או בלהקות צבאיות. אבל מערכת בריאה יודעת להעריך את תרומתו של כל אחד ואחד למערך הכולל. גם לומדי תורה הם חלק מן המערך הזה ותרומתם ראויה לכבוד ולהערכה.

האווירה העכורה שנוצרה בעת האחרונה אינה מעודדת חיבור אמיתי והגברת השותפות. יש בהחלט מקום להשתתפות גדולה יותר של המגזר החרדי בתחומי החיים האחרים, אבל הדבר לא יושג בדורסנות, בהנחתת מהלומות על גבו ובקיצוץ בתקציבי מוסדותיו. מפלס ההתמרמרות והכעס עולה, ואנו כבר רואים את ניצני ההתפרצות הצפויה.

האם יימצאו מי שבכוחם לעמוד בפרץ, להנמיך את גובה הלהבות ולהביא לידי קירוב לבבות אמיתי, מתוך הבנה והערכה?

ברורה לגמרי התוצאה בכל אחת משתי הדרכים. כאשר צד אחד מזלזל בתרומתו של הצד השני, הוא דוחק אותו להתבצר בתוך עצמו ולהמעיט מערך תרומתו של הראשון. לעומת זה, כאשר הצד האחד מעריך את תרומתו של השני, הוא פותח פתח לחיפוש דרכים להגברת השותפות.

למרבה הצער, השיח הציבורי אצלנו מאופיין בהטחת עלבונות ובזלזול, ולכן הוא מגביר את המתחים ואת הקרעים. לב הבעיה הוא אי-הכרה בתרומתם של לומדי התורה. יש כאן ציבור ענק שמאמין בתורה, מוסר את נפשו עליה ומשוכנע

להגיע לאצבע החמישית

רצון ה' בשלמות. כאן כבר נדרש גילוי אלוקי גדול יותר, בבחינת "נגלה עליהם מלך מלכי המלכים הקב"ה בכבודו ובעצמו וגאלם".

הכחדת הרע

השלב הבא הוא 'האצבע השלישית', נתינת הלוחות. זו התגלות אלוקית שאינה קשורה כלל להתמודדות עם העולם אלא היא גבוהה לאין-ערוך מן העולם הגשמי. למעלה מזה היא 'האצבע הרביעית', המיוצגת במחצית השקל. הכסף שאדם תורם הושג בזיעת אפו, וכשאתם תורם מכספו לצדקה הרי הוא נותן את חיי נפשו לקב"ה.

עלידי כל אלה מגיעים לשלב האחרון – 'הבוהן וכל היד', שזו הגאולה השלמה, שאז יושם קץ לחושך, יסולק סופית ההסתר שמעלים את האמת, והקדושה האלוקית תתגלה בכל זוהרה, בבחינת "ונגלה כבוד ה' וראו כל בשר יחדיו כי פי ה' דיבר".

(רשימות, חוברת טז, עמ' 91)

אמרת השבוע

להאריך בברכה

במוצאי שבת ראה ה'חפץ חיים' כי יש מהמתפללים שרוחם קצרה והם ממהרים להתפלל מיד עם יציאת השבת ולפנות לענייני החולין שלהם.

אמר להם: "הלוא כל העמל והיגיעה שלנו בששת ימי החול באו מפני הקללה שנתקלל אדם הראשון ב'בְּזַעַת אֶפְיָךְ תֹּאכַל לֶחֶם', ואילו השבת נתברכה בברכת ה', שאין בה טורח ועמל וכל כולה עונג ומנוחה.

"אם-כן, ראוי לכל מי שיש בינה בליבו להקדים לקבל עליו את השבת ולהתאחר ביציאתה ככל האפשר, כדי לצמצם את הקללה ולהרחיב את הברכה. מה ההיגיון להישאר בתוך הקללה עד הרגע האחרון ולמהר לחזור אליה מיד ברגע יציאת השבת!?"

פתגם חסידי

"יש דברים שניתנים מלמעלה, אבל הרגשת קדושת השבת ניתנה לישראל. כפי שיהודי מתכוון לשבת וכפי שהוא מנצל אותה – כך הוא מרגיש את קדושתה" (אדמו"ר הזקן)

ימין ושמאל מייצגות שני כוחות מנוגדים. ימין מייצגת את הגילוי האלוקי, ואילו שמאל מייצגת את הצמצום וההסתר. חז"ל אומרים שהשמים (שמסמלים את הרוחניות) נבראו ביד ימין, ואילו הארץ (שמסמלת את הארציות והגשמיות) נבראה ביד שמאל. תכליתה של 'יד ימין' להסיר בהדרגה את ההסתר של 'יד שמאל' ולהביא את הגאולה.

כרוז מעורר

המהלך הזה נעשה בשלבים. ההתחלה היא באצבע הקטנה ביותר, שבה נבנתה תיבת נח. זו בידלה את נח מהסביבה המושחתת שסביבו והגנה עליו מפני המבול. האצבע הזאת מסמלת גילוי אלוקי מלמעלה שנועד לעורר את האדם, אבל זה גילוי הדומה לכרוז, כי את העבודה עצמה נדרש האדם לעשות, כשם שנח בנה בעצמו את התיבה.

אצבע גדולה יותר היא זו שהכתה את מצרים. משמעות הדבר בעבודה הרוחנית – שבירת המצרים והמחסומים שמגבילים מלמלא את

כאשר הקב"ה ציווה את משה על מצוות מחצית השקל הראה לו מטבע של אש ואמר: "זֶה יְתָנוּ" – כזה ייתנו. דבר זה מופיע במדרש כאחד מ"חמש אצבעות" של הקב"ה.

וכך המדרש אומר: "חמש אצבעות של יד ימינו של הקב"ה – כולן לשם גאולה". האצבע הקטנה ביותר שימשה בימי נח: "וְזֶה אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה אֹתָהּ". האצבע השנייה היא "אֶצְבַּע אֱלֹהִים הִיא", שבה הכה ה' את המצרים. בשלישית נכתבו הלוחות – "כְּתָבִים בְּאֶצְבַּע אֱלֹהִים". האצבע הרביעית שימשה לעניין מחצית השקל; והבוהן, עם היד כולה, תשמש לעתיד לבוא, כאשר הקב"ה יכה את אויביו, ככתוב: "תָּרַם יָדָךְ עַל צָרֶיךָ, וְכָל אֹיְבֶיךָ יִכְרְתוּ".

מאבקי ידיים

מדוע המדרש אומר שכל האצבעות הן "לשם גאולה"? מה הקשר בין תיבת נח, לוחות הברית ומחצית השקל לגאולה? ומה העניין בהיותן "אצבעות של יד ימינו"?

מן המעיין

קטורת | מאת הרב אליעזר ברוד

לכלול את פושעי ישראל

"ויאמר ה' אל משה קח לך סמים, נטף ושחלת וחלבנה" (שמות ללה). כל תענית שאין בה מפושעי ישראל אינה תענית, שהרי החלבנה ריחה רע, ומנְאָה הכתוב עם סממני הקטורת.

(כריתות ו,ב)

כשהאש יוקדת

אם אין בכוח התשובה שהמתענים עושים כדי לעורר את פושעי ישראל, שאף הם יעשו תשובה, אין זו תענית. סימן הוא שאין המתענה מכוון את כל ליבו אל תעניתו. בשעה שהאש יוקדת כהלכה, היא סוחפת גם את הענפים הרטובים, שקשה להציתם כשהם לעצמם.

(הבעל שם טוב)

ריח טוב

"ועשית אותה קטורת" (שמות ללה). בבית המקדש היו שוחטים בהמות רבות בכל יום, ומחכתים בו הבשר ושורפים ורוחצים בו הקרב והכרעיים. אין ספק שאילו היו מניחים אותו על זה העניין, היה ריחו כריח מקומות הבשר. מפני זה ציווה להקטיר בו קטורת שתי פעמים בכל יום, להטיב ריחו וריח בגדי כל העובד בו.

(מורה נבוכים)

העברת ריח החטא

איך ייתכן לומר שעבודת הקטורת, שהיא עבודה

נעלית ביותר, לא באה אלא להעביר ריח רע של קרבנות? אלא הכוונה היא שמביא הקרבן היה צריך להתחרט על חטאיו ולשוב בתשובה שלמה, ואז היה עונו מתכפר על-ידי הקרבן. אך לפעמים התשובה לא הייתה כראוי ועדיין נשאר מסירחון החטא. על כך באה הקטורת, להסיר סרחון זה.

(אדמו"ר הזקן)

ביטול זוהמת היצר

בווהר נאמר שהקטורת באה להעביר ולבטל את הזוהמה והטינופת של יצר הרע. זה גם שרמז הרמב"ם שהקטורת באה להעביר ריח רע. הדבר מתבטא בהיות הקטורת מסמנים שאינם ראויים לאכילה, שלא כקרבנות, שתנאי בהקרבנם הוא שיהיו ראויים לאכילה. מזה מובן שהיא באה להעלות לקדושה גם עניינים נחותים ביותר.

(הרבי מליובאוויטש)

התקשרות טהורה

"איש אשר יעשה כמוה להריח בה ונכרת מעמיו" (שמות ללח). קטורת מלשון התקשרות והתחברות, כמאמר הזוהר: "בחד קטירא אתקטרנא". יש אדם המקטיר קטורת, מקשר ומייחד קודשא-בריך-הוא ושכינתיה, אך עושה זאת כדי "להריח בה" – שיהיה ריחו נודף ונצא לו שם של חסיד. עליו אומר הכתוב: "ונכרת מעמיו".

(כתר שם טוב)

הלבנה הסודית

"לסגור את בית הכנסת!?"

השאלה הזו התפרצה מפיהם של יהודי העיירה בזעזוע רב. "גרוע מזה", אמרו יודעי דבר, "הם שואפים להפוך את הבניין לתאטרון!". השומעים לא האמינו למשמע אוזניהם.

השנה תרצ"ב (1932). הקומוניסטים מיישמים בדורסנות את האידאולוגיה הכפרנית שלהם. הם מצרים את צעדיהם של שומרי המצוות, סוגרים בתי-כנסת, תלמודי-תורה, ישיבות ומקוואות, ומבקשים לגדוע כל זיקה בין העם היהודי לאלוקיו.

עכשיו הגיע תורו של בית-הכנסת בקרסנוסטב שברוסיה הלבנה. על ביצוע המשימה הופקד ברנש מקומי, גוי ושמו ליאוני.

היהודים ההמומים מן הגזרה פנו לנשק היחיד שנותר בידיהם: תפילה לבורא העולם. בערב ראש-חודש אדר התכנס מניין יהודים בבית-הכנסת. הם צמו והתפללו שמזימותיו של ליאוני יסוכלו.

אך הקומוניסט לא התרשם מן התפילה, והחל לנקוט צעדים ממשיים לקראת ביצוע מזימתו. הוא כינס את יהודי העיירה בבית-הכנסת כדי לשכנעם בצורך להסב את הבניין הנאה לתאטרון.

לאחר מכן סייר במבנה עם חבריו למפלגה, ובשביעות רצון הסביר להם שבימת בית-הכנסת תולמת ביותר בימת תאטרון, ואף לא יידרשו שינויים גדולים במבנה הקיים.

בתום הכינוס נערכה 'הצבעה'. רבים מיהודי העיר כבר השתייכו לתנועה הקומוניסטית, והם הצביעו בעד התכנית ההרסנית. ליאוני היה מרוצה. רוב המתכנסים תמכו בדעתו, למגינת ליבם של שומרי המצוות. הללו יצאו מבית-הכנסת אבלים. הסכנה לשלום בית-הכנסת נעשתה מוחשית יותר ויותר.

אלא שלמחרת רעשה העיירה. ליאוני נתפס בידי המשטרה החשאית והואשם בפלילים. האיש נלקח למעצר לאור היום, בלב השוק, לעיני התושבים. מאז לא נראה עוד, ואיש לא ידע מה עלה בגורלו.

יהודי העיר נשמו לרווחה. ליאוני היה הרוח החיה מאחורי המזימה הזדונית, וכעת התרופף החבל מעל צווארם.

אך יום אחד התגלה פן מסתורי לפרשייה הזאת.

זה היה בעת ביקורו הקבוע של ר' אהרון חזן, אחד מיהודי העיירה, בקבר סבו, הרב משה הכוהן רפופורט, ששימש רב העיירה, והיה דור שמיני 'לשפתי כהן'.

מדי פעם נהג חזן לסור לחלקת הקבר ולהשתפך בתפילה. סיבות לתפילה לא חסרו לו. מנת הסבל שהשלטון

האכיל את היהודים גדלה והלכה. הוא עמד שם ופרץ בבכי משתפך.

לפתע קלטו עיניו הדומעות לבנה מונחת על המצבה, ועליה חקוקות אותיות. מעולם לא נתקל בה קודם לכן, ואין ספק שהיא הונחה שם בעת האחרונה. הוא ניסה לפענח את הכתוב על האבן, לשווא.

לומדים גאולה מאת מנחם ברוד

אליהו מבשר הגאולה

כשהקב"ה הורה למשה רבנו לשוב למצרים ולגאול את בני ישראל, לא רצה בכך משה ואמר: "שלח-נא ביד תשלח". במדרשים מובאים על כך שני פירושים: האחד, שכונתו הייתה למשיח – "ביד משיח שהוא עתיד לגלות"; השני, שהתכוון לאלוהו – "ביד אותו שאתה עתיד לשלוח, שנאמר, הנה אנכי שולח לכם את אליה הנביא". בין כך ובין כך, משה ביקש מהקב"ה שגאולת ישראל ממצרים תהיה על-ידי מי ששמו קשור בגאולה העתידה.

למה ביקש זאת משה? מסבירה תורת החסידות, שמשה רבנו רצה שהגאולה ממצרים תהיה גם הגאולה האמיתית והשלמה. הוא לא רצה שזו תהיה גאולה חלקית, ולכן ביקש שהגאול של ישראל ממצרים יהיה משיח או אליהו, הקשורים בגאולה השלמה.

שני כיוונים

יש דבר משותף לגאולת מצרים ולגאולה העתידה – שתיהן מוליכות להתגלות האמת האלוקית. הגאולה ממצרים הובילה להתגלות האדירה של מעמד ה'רסיני' והגאולה העתידה תביא את שיא ההתגלות – "ונגלה כבוד ה' וראו כל בשר יחדיו כי פי ה' דיבר". אך יש הבדל מהותי בין השתיים: ההתגלות האלוקית שבאה אחרי גאולת מצרים באה מלמעלה, כחסד אלוקי מאת הקב"ה. לעומתה, ההתגלות שתהיה בגאולה השלמה תבוא מלמטה, מתוך העולם עצמו שנתעלה ונזדכך על-ידי עבודת עם ישראל לאורך הגלות.

דבר זה מסביר מדוע לא ניא את הקב"ה לבקשת משה, לעשות את הגאולה ממצרים לגאולה השלמה. בעת גאולת מצרים עדיין לא היה העולם מצד עצמו ראוי ומזוכך להתגלות האלוקית, וזו הייתה יכולה לבוא רק מלמעלה; ואילו הרצון העליון היה, שאור ה' יאיר בעולם מלמטה, על-ידי הזדככותו של העולם עצמו.

הגוף התקדש

הדבר יובן ביתר בהירות בהקדמת ההבדל שבין משה לאלוהו. משה רבנו, אדון כל הנביאים, עמד בדרגה גבוהה ביותר. נבואתו הייתה בדרגה עליונה, וגם גופו היה קדוש ומזוכך. לכן היה יכול לדבר עם הקב"ה "כאשר ידבר איש אל רעהו". אף-על-פי-כן מת משה ונקבר בארץ. לעומתו, אליהו הנביא זכה לעלות השמימה. הוא זיכר וקידש כלי-כך את גופו, עד שגם הגוף הגשמי היה למציאות רוחנית והיה יכול לעלות השמימה.

מסבירה תורת החסידות שבעם ישראל יש 'עובדי ה' בנשמתם' ו'עובדי ה' בגופם'. שניהם עוסקים בזיכור הגוף ובגילוי אור הנשמה, אך יש הבדל מהותי ביניהם: 'עובדי ה' בנשמתם' שמים את עיקר הדגש על גילוי הנשמה; עבודתם עם הגוף אינה אלא כדי שלא יסתיר את אור הנשמה. לעומתם, 'עובדי ה' בגופם' שמים את הדגש על חשיפת הקדושה שבגוף הגשמי עצמו.

זה ההבדל בין משה לאלוהו: משה מייצג את 'עובדי ה' בנשמתם'. מיד עם לידתו נתמלא הבית כולו אורה, ובמשך חייו עסק בגילוי הנשמה העצומה שבקברו. אך עבודתו לא התמקדה בחשיפת הקדושה שבגוף עצמו, ולכן לאחר הסתלקות נשמתו חדל גופו לגלות קדושה ונקבר בארץ. לעומתו, אליהו הנביא עסק במציאת הניצוץ האלוקי שבגוף עצמו, עד שגופו הגשמי נזדכך והפיץ אור אלוקי וקדושה. לכן עלה עמו השמימה.

לכן ביקש משה רבנו שהגאולה ממצרים תבוא על-ידי אליהו הנביא, שעניינו מציאת הניצוץ האלוקי והקדושה שבמציאות הגשמית עצמה. אלא שבאותם ימים עדיין לא היה העולם ראוי לכך. רק לאחר עבודת עם ישראל לאורך שנות הגלות, שבהן הגיעו היהודים לכל קצווי תבל וזיככו את העולם כולו על-ידי התורה והמצוות, יכולים אנו להגיע לגאולה השלמה, על-ידי אליהו ומשיח, בקרוב ממנו.

כעבור חודשים נודמן לר' אהרון לשוחח עם ר' משה מניאטינר, חסיד קשיש של האדמו"ר מטריסק, ובין הדברים סיפר לו על הלבנה המזוהה.

החסיד התחייך. "אספר לך", אמר.

זה היה כאשר ר' משה התגורר במניאטינר, הסמוכה לקרסנוסטב. במקום שלטה פריצה מרשעת ואכזרית, שהייתה מלאה שנאת ישראל ומיררה את חייו. כאשר המצב נעשה בלתי-נסבל, נסע אל רבו.

הוא תינה לפני הרבי את צרותיו, ואת נחת זרועה של הפריצה האנטישמית. "באו מים עד נפש", חתם בקול בוכים.

"עשה מה שאומר לך", אמר לו הרבי, "אך אני מבקש ממך שלא לספר על כך לאיש". ר' משה האזין היטב לדברי הרבי, ונפרד ממנו לשלום.

כשהגיע לביתו נטל לבנה, ובעזרת מסמר חרט עליה את שמה של הפריצה ואת שם אימה. כליל יום חמישי, כאשר הסיק את התנור לאפיית חלות השבת, הניח את הלבנה בתוך התנור – כמצוות רבו, בעודו מכוון כוונות על-פי הקבלה, כפי שרבו הקדוש פירט באוזניו.

בכל משך הזמן שאשתו לשה והכינה את החלות עמד ר' משה שקוע בכוונות הטמירות. לפתע נשמעו מהלומות חזקות על דלת הבית וקטעו את ריכוזו. בעקבות הדפיקות באו קריאות: "מושקה! פתח מיד!".

בפתח עמד המשרת של הפריצה. הוא היה מבוהל. "תן לי בבקשה חומץ", אמר בבהילות. "הפריצה חשה ברע והרופא ציווה עליי להביא חומץ. אנא, מהר!". ר' משה עשה כמבוקשו.

למחרת בבוקר באה הבשורה: הפריצה המרשעת נפחה את נשמתה.

"כעת", שח ר' משה באוזני ר' אהרון חזן, "משראיתי את הרשע הזה, ליאוני, זומם לגזול את בית-הכנסת ניסיתי את ה'סגולה' הזאת שוב. כתבתי על לבנה את שמו של ליאוני ואת שם אימו, הכנסתי לתנור, כיוונתי את הכוונות, ו...את סוף הסיפור אתה כבר יודע בעצמך..."

ר' אהרון חזן נרעש למשמע הדברים. כעת הבין מהי הלבנה ומה החריטה המזוהה שעליה. "וכיצד הגיעה הלבנה אל קברו של סבי?", שאל.

ענה החסיד הישישי: "הרבי ציווה עליי שלא להשליך את האבן לאחר השימוש, אלא להניח אותה על קברו של צדיק. מאחר שכאן לא קבור אדמו"ר, החלטתי להניחה על קברו של סבך, הרב".

(על-פי הספר 'המאבק והניצחון')

מי שומר לנו על הספרים

חיים לצד הספרים. לייכטר בספרייה

איזה עניין יש למחבר לשלוח עותקים לספרייה? מהחיוך שעולה על פניו, אפשר להבין שלייכטר שומע הרבה את השאלה. "ראשית, הספרייה מבטיחה את שימור הספר לדורות", הוא משיב. "כמו־כן, לאגף התורני באים מבקרים רבים, מרבנים ועד חוקרים. למחבר יש עניין בספרו יגיע לקהל רחב, ובפרט לאישים בולטים בעולם הספר". לייכטר מציין כי היו שהתלוננו על עלות המשלוח. "בדיוק בשבילים הקמנו נקודות איסוף בערים החרדיות", הוא אומר.

זה היה עוד ספר שגרתי לכאורה שנטל לידו יוסף לייכטר (57), ספרן בספרייה הלאומית בירושלים, לצורך קטלוגו. לייכטר החל לדפדף בספר, ואז הבחין בדבר שגרם לו לעצור. זו הייתה חתימת ידו של האדמו"ר בעל 'אמרי אמת' מגור. "לאדמו"ר הייתה ספרייה ענקית שנעלמה בשואה", מספר לייכטר. "חתימה זו, לצד חתימת אחר, רבי משה בצלאל, הייתה למעשה שריד מרגש לספרייה הגדולה".

נער צעיר היה כשהתבקש לטפל באוצר הספרים ב'ישיבת הכותל', שבה למד. לאחר חתונתו הוסיף לעסוק בתחביב האהוב עליו: ספרים. הוא עבד בספרייה 'בית אריאל' בירושלים ובעבור עשר שנים קיבל הצעה - לעבוד באגף התורני בספרייה הלאומית, שעליו מופקד דוד הנגבי.

תגליות בספרייה

קצת מספרים: בכל שנה הספרייה מקבלת עשרת אלפים ספרים, מתוכם 3500 ספרים תורניים. 12 אלף ספרי קבלה וחסידות נתרמו לאגף מאת הפרופ' גרשום שלום. בספרייה כולה למעלה מחמישה מיליון פריטים, ובהם כתבי־יד, תצלומים, ספרים נדירים ועוד.

"יש אצלנו בין היתר כתבי־יד עתיק של הרמב"ם וכתבי־יד של 'ראשונים' ואחרונים". ומהו הספר העתיק ביותר? הגדה של פסח שנדפסה בספרד בשנת רמ"ב, במלאות עשר שנים לגירוש היהודים. "זה העותק היחיד בעולם", מעיר לייכטר.

אין תחליף

העיון בספרים מרתק אותנו: "יש אצלנו קונטרס

'מודיעין' הספרנים

מניין כל הספרים? "יש חוק", מסביר לייכטר, "המחייב כל מחבר ספר ומוציא לאור לשלוח שני עותקים לספרייה הלאומית. ההוצאות המוכרות עושות זאת דרך קבע. הקושי הוא דווקא בציבור התורני, שבו רבים מפרסמים את ספריהם בכוחות עצמם". מי שאינו שולח את ספריו, יקבל תזכורת: "יש לנו מגוון אמצעים להגיע לספרים חדשים: החל מקטלוגים, פרסומות, סקירות במדורי ספרים, וכלה ב'מודיעין' שאנחנו מפעילים, באמצעות חוג ידידים".

פינת ההלכה

מאת הרב יוסף גינזבורג, רב אזורי עומר

תשעה מאזינים

שאלה: האם יש לעשות 'חזרת הש"ץ' גם במקרה שאין תשעה המאזינים ועונים?

תשובה: בשולחן ערוך הביא מתשובת הרא"ש בנדון: "ואם אין תשעה מְּוָנִים לברכותיו, קרוב להיות ברכותיו לבטלה".

ישנה דעת מהרי"ל, שאפשר לסמוך על שישה עונים (היינו חמישה, ועם הש"ץ הם שישה). הרבה פוסקים מכל העדות (ובכלל זה בעל 'ביע אומרי ז"ל) סומכים עליו אם יש ביטול מלאכה או טרחה גדולה של הציבור, וכל שכן אם בהעדר זה יש סכנה לקיום המניין.

אבל לפי אדמו"ר הזקן אין הש"ץ חוזר את התפילה בלי תשעה עונים.

פוסקים רבים סבורים שאפשר למנות בין התשעה (או השישה) אדם העומד להתפלל שמונה־עשרה עם

הש"ץ, אף שאין הוא יכול לענות.

בשעת דחק גדולה יש מקילים לצרף קטן למניין, אבל למנהג הספרדים וחב"ד אין מקילים בזה.

אם רואים מראש שלא יהיו תשעה מאזינים, עדיף שיאמר את החזרה מי שטרם התפלל בלחש, שאז אין ברכותיו לבטלה.

אם התחילו את החזרה עם תשעה מאזינים ומקצתם יצאו החוצה או הפסיקו להאזין (ונשאר רוב מניין, היינו חמישה מאזינים) - אפשר להמשיך ולסיים את החזרה (בלי נשיאת כפיים, אלא "ברכנו בברכה המשולשת" בלבד) ולומר חצי קדיש לאחריה, וכן 'אשרי', 'למנצח', ו'בא לציון', וקדיש תקבל שלאחריהם (והספרדים לא יאמרו חצי קדיש).

מקורות: שו"ע או"ח סי' נה ס"ב ג' וקבד ס"ד, ונ"כ מג"א סי' נה ס"ק ת, ומשנ"ב ס"ק יט. שו"ע אדה"ז סי' נה ס"ג ז' וקכ"ד ס"ו. שלחן מנחם ח"א עמ' רה / שערי הלכה ומנהג ח"א ס"ע קלח. פסקי תשובות סי' קכד ס"ק ג' וס"ה נה ס"ק ח"א, וש"נ. הלכה ברורה סי' נה, בשעה"צ ס"ק מט, וש"נ.

סודות הגאולה

כל מה שצריך לדעת על הגאולה וביאת המשיח

ספר מרתק, מאיר עיניים, כתוב בסגנון קולח ובהיר, ניקוד מלא

טל' 1-700-704120

סודות הגאולה

מנחם כהן

גפן בס"ד

החברה החרדית לביטוח ופיננסים

ביטוח משכנתא בתנאים מיוחדים

כולל ביטוח צד ג' + צנרת + ביטוח לרעידות אדמה

077-444-7777(1)

מעוביין לקנות ספרי תורה פסולים

(גם מיועדים לגניזה) וכן כלי כסף, רימונים לס"ת, כתרים, אצבעות, מגילות אסתר פסולות ועוד...

052-9772525

רוצים לדעת מה יהיה?

הספר שמסביר בלשון בהירה את חשיבות האמונה בביאת המשיח, מהי הגאולה, מה יעשה המשיח, כיצד יתגלה, ומה יקרה באחרית הימים 368 עמודים | כריכה קשה

להזמנות: טל' 1-700-704120

"אבא, אמא, ספרו לי סיפור"

כרך ראשון בסדרה המכנסת את הסיפורים האהובים שפורסמו ב'שיחת השבוע'

63 סיפורים מופלאים על צדיקי ישראל מכל החוגים

עריכה חדשה | עיצוב מרהיב | 320 עמודים | כריכה קשה

להזמנות: טל' 1-700-704120

